

M: 00:00
V: 08:38

24/03/14

Les 4 Wanneer heb ik les?

1

Les vier heeft 16 bladzijden. Dit is bladzijde 1.

Twee mensen spreken met elkaar = Twee mensen hebben **een gesprek** .

Dit is een gesprek tussen Asna en Farid:

M: 00:44
V: 09:14

"**Hé** dag Asna!"

Hé = je ziet of je hoort iets/iemand

"O **hallo** Farid. Hoe gaat het met je ?"

Hallo! = Dag !

"Heel goed, Asna, met mij gaat het **prima**.

prima = heel goed

Ik werk al twee maanden in een grote supermarkt."

Asna en Farid kennen elkaar van de Nederlandse les.

de computer
zeg: kompjouter (Engels)

M: 01:20
V: 09:48

"En jij, Asna? Ga jij nog naar de Nederlandse les ?"

"Nee, Farid. Ik ga naar een **computercursus**."

"Begint jouw computercursus al in augustus ?"

"Ja, mijn cursus **is** deze week **begonnen**."

beginnen ---> is/zijn **begonnen**

"En wanneer eindigt die cursus?"

"De cursus eindigt na 3 en een halve maand, op de laatste vrijdag van november."

M: 02:16
V: 10:36

"Op welke dagen heb je les?"

"We krijgen elke werkdag les, behalve op donderdag. Dus vier dagen per week."

"Hoe laat beginnen jouw lessen?"

"Elke dag hebben we twee maal les. In de ochtend van 9.00 uur tot 10.00 uur en 's middags van 14.00 uur tot 16.00 uur.

We beginnen precies op tijd. Niemand komt te laat."

"O, jouw les 's morgens duurt maar één uur. Wat doen jullie tussen de lessen?"

M: 03:32
V: 11:38

"Wij krijgen dan van de leraar computerwerk.

De **cursisten** werken ook veel samen, zonder de leraar.

Een cursist is iemand die een cursus doet.

We lezen en leren ook de teksten die de leraar aan ons geeft.

Om 12.00 uur gaan we naar het café van de school.

Daar eten en drinken we samen iets.

We praten ook over de volgende les"

24/03/14

2

M: 04:39
V: 12:30

"En wanneer werk jij, Farid?"

"Ik werk van maandag tot en met donderdag.

Ik werk van 's morgens 8.00 uur tot 's middags 16.00 uur.

Elke vrijdag ben ik **thuis**.

thuis = in mijn huis

Dan ben ik bij mijn twee kleine kinderen.

Mijn vrouw gaat die dag werken in een **ziekenhuis**.

Er staat een ziekenhuis naast ons **huis**.

er: zie pagina 9

Het ziekenhuis staat naast ons huis.

Dat is wel gemakkelijk voor haar!

En **zaterdags*** werk ik **'s avonds***, van 18.00 tot 21.00 uur.

*: zie pagina 6

Dus **vanavond** ook.

vanavond = de avond van vandaag

Maar wat doe jij dit weekend, Asna?"

het ziekenhuis

het huis

M: 06:15
V: 13:46

"Vanavond ga ik met een vriendin naar de **cinema**.

En morgen ga ik naar mijn grootouders."

de cinema

"Kom dan volgende week zondag om 19.00 uur bij ons eten.

Er komen nog andere mensen, ook mensen van mijn werk.

Je leert dan mijn vrouw en m'n kindjes kennen.

Bijna iedereen spreekt al Nederlands."

M: 07:10
V: 14:31

"Dat is goed, Farid! Dankjewel. Ik kom heel graag.

Waar wonen jullie precies?"

Farid zegt zijn adres en geeft aan Asna ook zijn telefoonnummer.

"Tot volgende week zondag, Asna!"

"Ja, tot ziens, Farid."

M: 07:51
V: 15:06

Dat **was** het einde van hun gesprek.

was: zie pagina 12

En **weet** jij nu nog op welke werkdag Farid vrij heeft?

Wat is 'weet'? 'Weet' komt van **'weten'**: ik weet, hij weet, wij weten.

Ik weet dat = Ik heb dat in mijn hoofd.

Einde

+ + + + + + + + + +

het **ALFABET** = de **namen** van de 26 Nederlandse letters
 De *naam* van de letter is anders dan de *klank* van de letter.
 Alleen bij 5 van de **klinkers** is de naam van de letter ook de klank van de letter.

De letter krijgt zijn klank als je het woord zegt waarin die letter staat.
 Het Nederlands heeft letters met 2 of wel 3 klanken.
 We schrijven **hoofdletters** en kleine letters.

A	a	a	a	N	n	en
B	b		bee	O	o	o
C	c		cee	P	p	pee
D	d		dee	Q	q	ku
E	e		e	R	r	<i>r</i> er
F	f		ef	S	s	es
G	g	g	gee	T	t	tee
H	h		ha	U	u	u
I	i		i	V	v	vee
J	j		jee	W	w	wee
K	k		ka	X	x	iks
L	l		el	Y	y	ipilon
M	m		em	Z	z	zet

A, E, I, O, U, Y : klinkers
 B,C.....X, Z : **medeklinkers**

ij = **lange ij**
 ei = **korte ei**

+ + + + + + + + + +

Oefening 1

Leer het alfabet uit je hoofd opzeggen.
Spellen = de naam van de letters van een woord zeggen.
 Spel nu de letters van 2 zinnen van de begintekst van deze les.
 Doe dat ook met de volgende zinnen op de andere dagen van de week.
 Dan leer je het alfabet goed en je leert goed spellen.

Oefening 2

Zijn alle zinnen van bladzijde 1 en 2 nog in jouw hoofd = Weten

Twee mensen spreken elkaar = Twee mensen hebben een
 Dit is een gesprek Asna en Farid:

". . . . dag Asna!"

"O Farid. Hoe het met je?"

". . . . goed, Asna, met mij gaat het

Ik al twee maanden in een grote supermarkt."

Asna en Farid kennen van de Nederlandse les.

"En jij, Asna? jij nog naar de les?"

"Nee, Farid. Ik ga naar een"

"Begint computercursus al in augustus?"

"Ja, mijn cursus is deze week"

"En wanneer die cursus?"

"De cursus eindigt 3 en een halve maand, op de laatste vrijdag van november."

"Op welke dagen heb je les?"

"We elke werkdag les, op donderdag. Dus vier dagen per week.

"Hoe laat jouw lessen?"

"Elke dag hebben we twee les. In de ochtend van 9.00 uur tot 10.00 uur en van 14.00 uur tot 16.00 uur.

We beginnen op tijd. . . . komt te laat."

"O, jouw les 's morgens maar één uur. Wat jullie de lessen?"

"Wij krijgen van de leraar computerwerk.

De werken ook veel samen, de leraar.

Een cursist is die een cursus doet.

We en leren ook de teksten, die de leraar ons geeft.

Om 12.00 uur we naar het café van de school.

Daar eten en we samen

We praten ook de les."

"En werk jij, Farid?"

"Ik werk van maandag donderdag.

Ik werk van 8.00 uur tot 's middags 16.00 uur.

Elke vrijdag ben ik

Dan ben ik bij mijn twee kleine

Mijn gaat die dag werken in een

. . . . staat een ziekenhuis naast ons

Dat is wel gemakkelijk haar!

En werk ik , van 18.00 tot 21.00 uur.

Dus vanavond ook.

Maar wat doe jij dit weekend, Asna?"

". . . . ga ik met een vriendin naar de

En morgen ga ik mijn grootouders."

"Kom dan volgende week zondag 19.00 uur ons eten.
 Er komen nog mensen, ook mensen mijn werk.
 Je leert dan mijn vrouw en m'n kennen.
 iedereen spreekt al Nederlands."

"Dat is goed, Farid! Dankjewel. Ik kom heel
 Waar wonen precies?"

Farid zegt zijn en geeft aan Asna ook telefoonnummer.

". . . . volgende week zondag, Asna!"
 "Ja, tot , Farid.

Dat het einde van hun gesprek.
 En jij nu nog op welke werkdag Farid heeft?

+ + + + + + + + + +

De tijd

Mijn leeftijd = de tijd dat ik al leef.

leven

Mijn grootvader leeft niet; hij is **dood**.

dood zijn

Het hert is dood.

De dag heeft 24 uren.

het uur

Een uur heeft 60 **minuten**.

de minuut

Een minuut heeft 60 **seconden**.

de seconde

Een **half uur** heeft 30 minuten.

een half uur

Een **kwartier** heeft 15 minuten.

het kwartier

een heel = een hele = 1/1 een half = 1/2 een kwart = een vierde = 1/4

De **nacht** is van 24.00 uur tot 6.00 uur.

De **ochtend / de morgen** is van 6.00 uur tot 9.00 uur.

De **voormiddag / de morgen** is van 9.00 uur tot 12.00 uur.

De **middag / de namiddag** is van 12.00 uur tot 18.00 uur.

De **avond** is van 18.00 uur tot 24.00 uur.

Wij zeggen daarom tegen elkaar, wanneer we komen of gaan:

Goedemorgen! Goedemiddag! Goedenavond! Goedenacht! Dag!

Goedemorgen, mevrouw Van Dijk! Goedenavond, Latifa!

Wat is 'op de middag'?

'Op de middag' is de tijd van 12.00 uur tot 13.30 uur.

Hij komt bij mij thuis op de middag

=

Hij komt bij mij thuis tussen 12.00 uur en 13.30 uur.

's ochtends	=	in de ochtend / elke ochtend
's morgens	=	in de morgen / elke morgen
's middags	=	in de middag / elke middag
's avonds	=	in de avond / elke avond
's nachts	=	in de nacht / elke nacht

's maandags, 's woensdags = elke maandag, elke woensdag

Op alle andere dagen:

dinsdags, donderdags, vrijdags, zaterdags, zondags : zonder 's !!!

's Avonds kijk ik altijd naar de televisie.

Behalve zondagsavonds, wanneer ik naar mijn kinderen ga.

Om hoe laat sta jij 's ochtends op? Rond half zeven.

Wat is **opstaan**? Opstaan = uit bed komen / uit bed gaan.

Wat is jullie etenstijd 's avonds?

Wij eten 's avonds om half zeven, behalve in het weekend.

Dan eten we ook wel om half negen.

dan = op die tijd

De morgen van de dag van vandaag = vanmorgen

Dus ook: **vanochtend, vanmorgen, vanmiddag, vanavond, vannacht.**

Ik ga vanmiddag naar mijn huis**arts**.

arts = dokter

Vanavond ga ik bij vrienden eten.

Daarom zeggen we wanneer wij gaan, of wanneer iemand anders *weggaat:

Tot vanmiddag! Tot vanavond! Tot vannacht! Tot ziens!

***weggaan** = gaan

Ik ga nu. = Ik ga nu weg.

Wat is nu de tijd op **de klok**? = Hoe laat is het nu?

Hoe laat is het op jouw **horloge**? spreek uit: hor lo zje (Frans woord!)

de klok

We antwoorden: "Het is

00.08 uur: 0 uur 8 of
8 (minuten) over / na 12 ('s nachts)

00.15 uur: 0 uur 15 of
15 over / na 12 of
kwart over / na 12

01.00 uur één uur ('s nachts)

07.25 uur: 7 uur 25 of
5 voor half acht ('s ochtends / 's morgens)

09.30 uur: 9 uur 30 of
half 10

11.37 uur: 11 uur 37 of
7 over / na half 12 ('s morgens)

het horloge

11.45 uur:	11 uur 45 of kwart voor 12
12.00 uur:	12 uur ('s middags / op de middag)
13.00 uur:	13 uur of 1 uur ('s middags)
17.00 uur:	17 uur of 5 uur ('s middags)
22.48 uur:	22 uur 48 of 12 minuten vóór 11 ('s avonds)
24.00 uur:	24 uur of 12 uur ('s nachts / middernacht)

Oefening 3 *Hoe laat is het? Schrijf op wat jij zegt met: of*

00.18u	03.15u	06.32u	09.56u	12.01u	14.45u
17.30u	19.00u	21.10u	22.17u	23.59u	24.00u

Oefening 4 *Wat is de zin? Praat je tegen je vrouw, je kinderen, je hond, je vriend, een mevrouw, of????
Je zegt de zin en je schrijft de zin, met jouw woorden op de puntjes, op jouw blad papier.*

1. Wanneer ik 's morgens uit mijn bed kom, zeg ik tegen : " "
2. Wanneer ik op school kom, zeg ik tegen : " !"
3. Wanneer ik om 12.00u naar huis ga, zeg ik tegen : " "
4. Wanneer ik om 15.00u bij mijn **tandarts** kom, zeg ik tegen : " "
(Is jouw tandarts een man of een vrouw?)
5. Wanneer ik bij mijn tandarts wegga, zeg ik: " "
6. Wanneer ik 's avonds mijn vrienden/vriendinnen zie, zeg ik tegen : " "
7. Wanneer ik bij mijn vrienden wegga en ik zie ze de volgende donderdag ook, dan zeg ik tegen : " "

En tegen welke mensen zeg ik: **zoet, zoeteke, schat, schatje, schattebout, lieverd, mijn lief**, of **engel**, ?

Ja, dat zeg ik tegen mensen die voor mij **zó** zijn.

+ + + + + + + + + +

Ik zit op een school voor **volwassenen**.

Een **volwassene** is iemand van **ten minste** 18 jaar.

Het woord 'tenminste' staat in je woordenlijst van les 3, onder het woordje 'moeilijk'.

Zijn jouw kinderen al volwassen = **meerderjarig** ?

Nee, zij zijn nog **minderjarig**; zij zijn onder de 18 jaar.

Is de mevrouw naast jou al boven de 18?

Is de meneer **tegenover** jou nog minderjarig?

tegenover

Meer of minder? Iets is 'meer dan' of 'minder dan' iets anders.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,

9 is meer dan 1. Hoeveel meer? 9 is 8 meer dan 1.

6 is minder dan 10. Hoeveel minder? 6 is 4 minder dan 10.

Voor mij graag meer suiker in de koffie dan bij Maria.

Er zijn minder fouten in mijn testen van les 2 dan van les 1. Goed hè?!

143 < 287

Je zegt: 143 is minder dan 287

358 > 122

Je zegt: 358 is meer dan 122

4 + 6 = 2 + 8

Je zegt: 4 en/plus 6 is **evenveel als** 2 en/plus 8 of is **hetzelfde als** of is **gelijk aan**

Hoe zeg je nu: $4 \times 6 = 3 \times 8$?

+ + + + + + + + + +

DOEN

Men doet heel de dag iets.

Iedereen doet de hele dag iets.

heel de dag / de hele dag = van 00.00 uur tot 24.00 uur

Wat doen jullie vandaag?

Wij gaan eerst naar school tot 12 uur.

Na school gaan we naar de cinema.

Wat doe je nu?

Ik lees iets belangrijks in een boek over computers.

Wat doet hij?

Hij schrijft op zijn **laptop** een mail naar zijn vader.

Wat doen zij?

Ze praten over wat goed is en wat fout is in het Nederlands.

Wat doet de zon vandaag? Doet de zon iets?

Ja, de zon schijnt. Of niet? 😞

Wat doet (bijna) iedereen 's nachts?

Dan ligt iedereen in bed en **slaapt**.

de laptop
zeg: lepton (Engels)

slapen
slaap / slaapt / slapen

Oefening 5 Schrijf de vraag en het antwoord op, alsjeblieft.

1. Wat doet men met een stokbrood?
2. Wat doen de volwassenen op de foto hiernaast?
3. Wat gaat u met die tomaten doen?
4. Wat gaat u vanavond doen?
5. Wat doen uw ouders nu?
6. Wat doen uw minderjarige kinderen nu?

7. Heeft u meer of minder lessen Nederlands in uw kافت dan de meneer of mevrouw naast u?
8. Wanneer is men meerderjarig in het land waar u vandaan komt?
9. Werkt u aan dezelfde oefening als de man of vrouw naast u?
10. Krijgt u hier in de klas elke keer dezelfde leraar of lerares?
11. Wanneer schrijft men 'dezelfde' en wanneer 'hetzelfde'?
(Deze vraag is niet moeilijk, hoor!)
12. Zingt u ook elke dag?

+ + + + + + + + + +

ER

1.

Is Jan er ook? Nee, Jan is er niet vandaag. Er = hier / daar
 Is de tandarts thuis? Nee, de tandarts is er niet. Er = hier / daar
 Kleef ik de foto van de krokodil naast of boven die van de zebra?
 Hmm, ik vind eronder wel goed. Er = hier / daar

Dus ook: erboven, eronder, erin, ernaast, erachter, erdoor

2.

Maar de Nederlandse taal heeft ook een ander 'er':

Een ziekenhuis staat naast ons huis = *Er staat* een ziekenhuis naast ons huis.
 Naast ons huis staat een ziekenhuis =

Veel mensen zijn op straat = *Er zijn* veel mensen op straat.
 Op straat zijn veel mensen =

Hier werken nog geen buitenlanders = *Er werken* hier nog geen buitenlanders.

Een man kijkt in het boek = *Er kijkt* een man in het boek.

De Belgen en de Nederlanders spreken graag met 'er' in de zin.
 In een zin met 'de/het (mensen/dieren/dingen)' die iets doen,
 gebruiken we deze 'er' ***meestal** niet:

De man kijkt in het boek. ~~Er kijkt de man in het boek.~~
 Het interview duurt niet lang. ~~Er duurt het interview niet lang.~~

* Wat is 'meestal'?

Weet je het nog? $3 \times 4 = 12$ drie maal/keer vier is twaalf

0 keer/maal = **nooit** Hij eet nooit varkensgehakt.

alle keren/malen = **altijd** Die cursiste komt ook altijd te laat.

niet altijd, maar heel veel keren = **meestal** Ik ga meestal om 23.00u slapen.

niet altijd, maar veel keren = **vaak / dikwijls** (zeg: 'dikwels')
 Wij drinken dikwijls coca cola.
 Hoe vaak per maand ga jij naar de cinema?
 niet nooit, maar ook niet vaak = **soms**
 Zij gaan soms naar Spanje.

Dus: van 0 keren naar alle keren in de tijd:

nooit soms vaak/dikwijls meestal altijd

We doen nu hetzelfde met 'hoeveel van iets' (= **een hoeveelheid**):

niets
 geen **een beetje** veel heel veel alle ...
 een paar
 sommige **de meeste**
 enkele **bijna alle**
 enige

+ + + + + + + + + +

Oefening 6 *Schrijf zinnen met veel woorden:*

1. beginnen Ik
2. beginnen jij ?
3. beginnen Iedereen
4. eindigen Ik
5. eindigen Hij
6. eindigen Jullie
7. doen Ik
8. doen jouw hond ?
9. doen Die mensen
10. leven Ik
11. leven je zusje ?
12. leven De inwoners van

*Schrijf nu lange zinnen met de **nieuwe** woorden van bladzijde 9 en 10.
 Dat zijn dus 17 zinnen!! Kijk op het papier 'Ik ken al woorden na les 4'.
 Dan zie je ook alle oude woorden die je al weet.*

Nieuw? Iets is nieuw wanneer je dat voor de eerste keer ziet of hoort.
 Mijn bed is een oud bed. Ik ga naar de winkel voor een nieuw bed.

Oefening 7 *Welke dingen gebruikt men om iets te eten of te drinken? Je kent van enkele al het Nederlandse woord. Welke woorden zijn dat?*

Hier zijn een paar nieuwe woorden:

de schaal
de kom

het mes

de vork

de pan
de braadpan

de pot
de kookpot

Oefening 8

*Schrijf nog een keer alle maanden van het jaar en alle dagen van de week op je blad papier.
Wanneer hebben kinderen vrij van school?
Hoe heet de lange tijd dat je geen les hebt?
Als je dat niet weet, vraag het aan je leraar/lerares.*

Nog een keer: DE TIJD

Vandaag is het dinsdag 15 november.

Hoe heet de tijd die daarna komt?

De tijd die na nu komt = de **toekomst**

In de toekomst gaat mijn dochter ook leren vliegen.

Wij zeggen: De toekomst ligt **vóór** ons. Wij kijken vooruit.

De dag na vandaag heet **morgen**. Morgen is het 16 november.

De dag na morgen heet **overmorgen**. Overmorgen is het 17 november.

De dag na overmorgen heeft geen naam. Wanneer wij vandaag over die dag praten, zeggen we: "Over 3 dagen

Vandaag is het dinsdag, over 3 dagen is het vrijdag.

Dus zeggen we tegen elkaar: "Tot morgen!" / "Tot overmorgen!" /

de kapper

"Tot over 3 dagen" of je zegt de naam van de dag die gaat komen:

"Tot **aanstaande** woensdag, Dong!"

"Deze week vrijdag ga ik naar de **kapper**".

De week die gaat komen, heet 'volgende week'.

Volgende week hebben we vrij, er is geen les.

We spreken van 'volgende week', 'volgende maand', 'volgend jaar', 'over twee jaar', 'over drie jaar',

"Tot volgende week, Andrea!"

Over de toekomst praten we vaak met '**zal**', '**zult**' en '**zullen**':

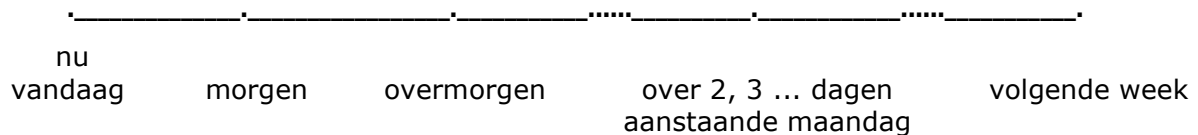
Ik zal aanstaande donderdag al om 9.00 uur op school zijn.

Jij zal les 5 niet moeilijk vinden.

Hij / Zij zal de volgende week niet komen.

Wij zullen morgen met hem naar het ziekenhuis gaan.

U zult 25 december aanstaande geen les hebben.

d e t o e k o m s t ----->

Vandaag is het 15 november.

De tijd vóór de tijd van nu = het **verleden** **toen** = 'dan' in het verleden

Wij zeggen: Het verleden ligt achter ons.

De dag vóór vandaag heet **gisteren**. Gisteren *was het 14 november.

De dag vóór gisteren heet **eergisteren**.

De dag vóór eergisteren heeft geen naam. Wanneer we over die dag praten, zeggen we "**3 dagen geleden**"

We spreken van '**afgelopen vrijdag**' of van '**vorige week vrijdag**', 'een week geleden', 'vijf maanden geleden', '20 jaar geleden'.

We gebruiken andere woorden wanneer we over 'zijn' in het verleden praten:

<u>nu</u>	<u>toen</u>	<u>toen</u>
ik ben	ik ben geweest	ik was
jij / u bent	jij / u bent geweest	jij / u was
hij/zij is	hij/zij is geweest	hij/zij was
wij/we zijn	we/wij zijn geweest	we/wij waren
jullie zijn	jullie zijn geweest	jullie waren
ze/zij zijn	ze/zij zijn geweest	zij/ze waren

Waar staat dan het woord 'geweest' in de zin die ik zeg?

Het woord 'geweest' staat helemaal achteraan in de zin. Het is dan het laatste woord:

Ik *ben* gisteren in Brussel *geweest*.

Hij *is* met Anita getrouwd *geweest*, maar nu is hij getrouwd met Ruben.

Zijn jullie verleden week niet op school *geweest*?

Bent u al een keer naar de UGC-cinema bij de Keyserlei *geweest*?

of je zegt:

Ik *was* gisteren in Brussel.

Hij *was* toen nog een kind.

Waren jullie verleden week niet op school?

30 jaar geleden	1 maand geleden	vorige week vrijdag afgelopen vrijdag	eergisteren	gisteren	vandaag nu
--------------------	--------------------	--	-------------	----------	---------------

<----- h e t v e r l e d e n

En wat zijn de woorden als we over 'hebben' in het verleden praten ?

<u>nu</u>	<u>toen</u>	<u>toen</u>
ik heb	ik heb gehad	ik had
je / u hebt	je / u hebt gehad	je / u had
hij/ze heeft	hij/ze heeft gehad	hij/ze had
we/wij hebben	we/wij hebben gehad	we/wij hadden
jullie hebben	jullie hebben gehad	we/wij hadden
ze/zij hebben	ze/zij hebben gehad	ze/zij hadden

Ik *heb* 3 jaar geleden voor een paar maanden een rode auto *gehad*.

Heb jij twee weken geleden geen Engelse les *gehad*?

Hebben zij in hun familie veel meisjes *gehad*?

of je zegt:

Ik *had* 3 jaar geleden voor een paar maanden een rode auto.

Had jij twee weken geleden geen Engelse les?

Hadden zij in hun familie veel meisjes?

Soms gebruik je 'hebben', soms 'zijn':

noemen	Ik <i>heb</i> mijn zoon 'Boris' <i>genoemd</i> .
wonen	Jij <i>hebt</i> ook in Brussel <i>gewoond</i> , is het niet?
komen	Hij <i>is</i> vanmorgen niet naar de les <i>gekomen</i> .
gaan	Wij <i>zijn</i> gisterenmiddag om vijf uur naar huis <i>gegaan</i> .
vliegen	Jullie <i>zijn</i> toen niet naar London, maar naar Parijs <i>gevlogen</i> . Zij <i>hebben</i> met een heel oud vliegtuig <i>gevlogen</i> .
stappen	Ik <i>heb</i> vorig jaar in Brussel veel rondgestapt. Zij <i>is</i> in het centrum uit de bus gestapt.
staan	<i>Heb</i> je toen lang buiten <i>gestaan</i> ?
zitten	Iedereen <i>heeft</i> die avond tot 24.00u buiten <i>gezet</i> .
liggen	<i>Heeft</i> iemand van jullie al in een ziekenhuis <i>gelegen</i> ?

de bus

Oefening 9 Schrijf nu zinnen met de woorden die je allemaal kent en de woorden die gegeven zijn. Gebruik ook de ***dik**geschreven woorden van pagina 12. Het is heel goed wanneer jouw zin antwoord geeft op de vragen: wie? wat? waar? wanneer? waarom? hoe? hoeveel keer?

geven	1. hij <i>heeft</i> gegeven
krijgen	2. de oude vrouw <i>heeft</i> gekregen
pakken	3. wij <i>hebben</i> gepakt
nemen	4. de mannen <i>hebben</i> genomen
kleven	5. de kinderen <i>hebben</i> gekleefd
zien	6. <i>heeft</i> niemand gezien ?
kijken	7. ik heb gekeken
ruiken	8. veel mensen <i>hebben</i> geroken
*schrijven	9. de dokter <i>heeft</i> geschreven
luisteren	10. mijn zoon <i>heeft</i> geluisterd
horen	11. zijn ex-vrouw <i>heeft</i> gehoord
spreken	12. een Belgisch meisje <i>heeft</i> gesproken
praten	13. haar dochter <i>heeft</i> gepraat
zeggen	14. die minderjarigen <i>hebben</i> gezegd
drinken	15. jullie poes <i>heeft</i> gedronken
eten	16. een paar kippen <i>hebben</i> gegeten
gebruiken	17. <i>hebben</i> de leraressen gebruikt ?
werken	18. Mijnheer Deng <i>heeft</i> gewerkt
leren	19. ik <i>heb</i> geleerd
kennen	20. sommige mensen <i>hebben</i> gekend
lezen	21. veel vriendinnen van mij <i>hebben</i> gelezen.
vragen	22. <i>heb</i> jij gevraagd ?
stellen	23. wij <i>hebben</i> gesteld
antwoorden	24. <i>hebben</i> jullie geantwoord ?
vinden	25. de jongens <i>hebben</i> gevonden
schijnen	26. de zon <i>heeft</i> geschinen
weten	27. die meneer uit China <i>heeft</i> geweten
spellen	28. jij hebt gespeld
doen	29. ik <i>heb</i> gedaan
leven	30. <i>heeft</i> zijn grootmoeder geleefd ?
heten	31. deze vrouw <i>heeft</i> geheten
beginnen	32. het weekend <i>is</i> begonnen
eindigen	33. <i>is</i> de oefening geëindigd ?
duren	34. de les <i>heeft</i> geduurd
zingen	35. mijn grote schat <i>heeft</i> gezongen

*de dikke boom

de dunne boom

+ + + + + + + + + +

X

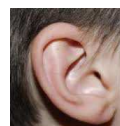
Deze X staat
links op de pagina

Wat is jouw **linkerhand**?

M

Deze M staat **rechts**
op de pagina

Wat is jouw **rechteroor**?

Als je om 12.00 uur naar buiten gaat, ga je dan naar links of naar rechts?
Of anders gezegd: ga je dan **linksaf** of **rechtsaf**?

+ + + + + + + + + +

Een beetje **grammatica**.

(grammatica = namen geven aan de woorden van een zin)

Alle mensen hebben een naam. Dan kan je gemakkelijk over iemand spreken.

In een zin hebben alle woorden ook een naam. Dan kan je gemakkelijk over de woorden in een zin spreken.

geluisterd, gezegd, gewerkt : de naam van die 'ge'-woorden is

'het voltooid deelwoord'.

Een voltooid deelwoord staat met *heb(t)/hebben* of met *ben(t)/is/zijn* samen in de zin. Kijk maar in de zinnen 1 tot en met 35 op de vorige pagina.

De naam van de woorden links in oefening 9 is **'het hele werkwoord'** of **'infinitief'**

De meeste infinitieven eindigen op -en. Enkele eindigen op -n (doen).

Sommige voltooid deelwoorden beginnen *niet* met 'ge-':

betalen Jij *hebt* een paar weken geleden aan Ivo voor 10
lessen Nederlands 8 euro *betaald*.

Wanneer een infinitief begint met 'ge-' (gebruiken) , met 'be-' (beginnen), en 'ver-' (**verhuizen** = in een ander huis gaan wonen) komt er geen 'ge-' bij in het voltooid deelwoord:

Ik *ben* 2 dagen geleden naar een klein appartement *verhuisd*.

VERANDEREN

Wat is 'veranderen'?

Toen jij 3 jaar oud was, was je *anders* dan nu. Je bent door de tijd veranderd. Mensen veranderen soms de kleur van hun haar, mensen veranderen van land, mensen veranderen van woonplaats, mensen veranderen van werk.

Het is belangrijk dat je alle voltooid deelwoorden kent van de infinitieven die je hebt geleerd en die je nog gaat leren. Leer ze nu uit je hoofd!

Er zijn in een zin woorden die veranderen, als de 'iemand' of 'iets' verandert. Iemand of iets die *dát* woord 'doet', verandert.

Jij weet dat al, kijk maar:

Ik heb een hond.

Nu veranderen we 'Ik' in 'Jij':

Jij *hebt* een hond.

Heeft hij een horloge gekregen? Nu veranderen we 'hij' in 'jij':
Heb jij een horloge gekregen?

Iedereen spreekt hier Nederlands. Nu veranderen we 'Iedereen' in 'Jullie':
 Jullie *spreken* hier Nederlands.

Het ('doe')woord dat veranderd is, noemen we '**de persoonsvorm**' (pv) van de zin.

De persoonsvormen in de vorige zinnen zijn dus: heb, hebt, heeft, heb, spreekt, spreken.

Een voltooid deelwoord (vdw) verandert niet:

Ik heb de tekst *gelezen*. De twee mannen hebben de tekst *gelezen*.

Een infinitief (inf) verandert ook niet:

Jij gaat dit boek morgen *lezen*. Zij gaan dit boek morgen *lezen*.

Hij zal morgen dit boek *gaan lezen*. Wij zullen morgen dit boek *gaan lezen*.

En ook dit nog:

veranderen Ik verander, jij verandert, wij veranderen.
 Mijn oma is in 10 jaar niets veranderd.
 Wij hebben in de tekst van les 4 veel veranderd.

Oefening 10 *Neem 10 zinnen van oefening 7 van deze les.*

Wat is in die zinnen de persoonsvorm (pv) en wat het voltooid deelwoord (vdw)?

Neem de zinnen van oefening 6 van les 3.

Verander die zinnen: geef de helft van de zinnen een voltooid deelwoord en zeg ook iets over de tijd (dus antwoord op de vraag 'wanneer?').

Verander de andere helft van die zinnen door 'zal', 'zult', of 'zullen' in de zin te schrijven (dus zeg iets over 'wanneer in de toekomst?')

Alleen als je dit graag doet : welk woord is pv / vdw / inf ?

1. De cursisten *zitten* in de klas. ----->

pv

De cursisten *hebben* in de klas *gezeten*.

pv

vdw

2. Nee ik *ken* niet iedereen in mijn klas. ----->

pv

Nee, ik *zal* volgend jaar niet iedereen in mijn klas *kennen*.

pv

inf